

<http://ua.racurs.ua/news/69047-niderlandy-poperedjaly-brussel-pro-terorystiv-smertnykiv> (30.03.2016). – Назва з екрану.

6. Directive on combating terrorism: Council ready to start negotiations with Parliament [Electronic resource] / Official web-site of European Council. – Regime to access: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/11-directive-on-combating-terrorism/> (11.03.2016). – Title from screen.

7. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating terrorism and replacing Council Framework Decision 2002/475/JHA on combating terrorism [First reading] [Electronic resource] / Council of the European Union. – Regime to access: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6655-2016-INIT/en/pdf> (03.03.2016). – Title from screen.

8. Активне залучення, сучасна оборона. Стратегічна концепція оборони та безпеки членів Організації Північноатлантичного договору, прийнята главами держав та урядів у Лісабоні 19 листопада 2010 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Організації Північноатлантичного договору. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68580.htm#ct (19.11.2010). – Назва з екрану.

9. Декларація Лісабонського саміту схвалена Главами держав та урядів, що взяли участь у засіданні Північноатлантичної ради у Лісабоні 20 листопада 2010 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Організації Північноатлантичного договору. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68828.htm#terrorism (20.11.2010). – Назва з екрану.

10. Statement by the NATO Secretary General on Brussels attacks [Electronic resource] / Official web-site of North Atlantic Treaty Organization. – Regime to access: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_129497.htm?utm_source=twitter&utm_medium=smc&utm_campaign=160322+brussels (22.03.2016). – Title from screen.

References

1. Terakty v Brusseli: vlada vidkoryhuvala dani pro kilkst zahyblykh i poranenykh [Elektronnyi resurs] / Novoe vremia. – Rezhym dostupu: <http://nv.ua/ukr/world/countries/terakti-v-brusseli-vlada-vidkoryguvali-dani-pro-kilkst-zagiblih-i-postrazhdalih-105116.html> (23.03.2016). – Nazva z ekranu.

2. Terorystychni akty v aeroportu i metro Brusselia: vsi podrobitsi [Elektronnyi resurs] / Novoe vremia. – Rezhym dostupu: <http://nv.ua/ukr/world/countries/terorystychnij-akt-v-aeroportu-i-metro-brjusselja-vsi-podrobitsi-104869.html> (23.03.2016). – Nazva z ekranu.

3. ID nazvala terakty v Brusseli «preliudiiu» i obitsiaie novi terorystychni akty [Elektronnyi resurs] / Ukrainski novyny. – Rezhym dostupu: <http://ukranews.com/news/203978.IG-nazval-terakti-v-brusselle-prelyudiey-i-obeshchayut-novie-terroristicheskie-akti.uk> (27.03.2016). – Nazva z ekranu.

4. EXCLUSIVE: Belgian Intelligence Had Precise Warning That Airport Targeted for Bombing [Electronic resource] / Haaretz. – Regime to access: <http://www.haaretz.com/world-news/1.710572> (23.03.2016). – Title from screen.

5. Niderlandy poperedzhaly Briussel pro terorystiv-smertnykiv [Elektronnyi resurs] / Racurs.ua. – Rezhym dostupu: <http://ua.racurs.ua/news/69047-niderlandy-poperedjaly-brussel-pro-terorystiv-smertnykiv> (30.03.2016). – Nazva z ekranu.

6. Directive on combating terrorism: Council ready to start negotiations with Parliament [Electronic resource] / Official web-site of European Council. – Regime to access: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/11-directive-on-combating-terrorism/> (11.03.2016). – Title from screen.

7. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating terrorism and replacing Council Framework Decision 2002/475/JHA on combating terrorism [First reading] [Electronic resource] / Council of the European Union. – Regime to access: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6655-2016-INIT/en/pdf> (03.03.2016). – Title from screen.

8. Aktyvne zaluchennia, suchasna obrona. Stratehichna kontsepsiia obrony ta bezpeky chleniv Orhanizatsii Pivnichnoatlantynchoho dohovoru, pryiniata hlavamy derzhav ta uradiu v Lisaboni 19 lystopada 2010 roku [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Orhanizatsii Pivnichnoatlantynchoho dohovoru. – Rezhym dostupu: http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68580.htm#ct (19.11.2010). – Nazva z ekranu.

9. Deklaratsiia Lisabonskoho samitu skhvalena Hlavamy derzhav ta uradiu, shcho vzialy uchast u zasidanni Pivnichnoatlantynchnoi rady u Lisaboni 20 lystopada 2010 roku [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Orhanizatsii Pivnichnoatlantynchoho dohovoru. – Rezhym dostupu:

http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68828.htm#terrorism (20.11.2010). – Nazva z ekranu.

10. Statement by the NATO Secretary General on Brussels attacks [Electronic resource] / Official web-site of North Atlantic Treaty Organization. – Regime to access: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_129497.htm?utm_source=twitter&utm_medium=smc&utm_campaign=160322+brussels (22.03.2016). – Title from screen.

Vonsovych O. S., PhD in Political Science, associate professor of international relations department of Private Joint Stock Company «Higher educational institution «Kyiv Academy for the Humanities» (Ukraine, Kyiv), sefinrof@ipnet.ua

Terrorist acts in Brussels, as the manifestation of the European security system imperfections

The aim of this paper is to study the imperfections of the European security system through the prism of terrorist acts in Brussels. During writing, the author used the following methods: analysis, synthesis, comparison, induction, deduction. The main obtained conclusions are as follows: for a real fight against terrorism at the domestic level need to enhance national security potential, as well as view the Belgian legislation on the fight against terrorism in the context of relations regulatory level with the practical – meaning a large implementation of decisions and regulations on the level of direct struggle. European security system requires a hasty reform and filling by modern methods, approaches, mechanisms, instruments and practical means of effective counter terrorist activities. Only under such conditions we can speak about a high level of protection of Europe from terrorist attacks.

Keywords: European security system, terrorist acts, factors, actions, cooperation.

Вонсович А. С., кандидат политических наук, доцент кафедры международных отношений, ЧАО «Украинско-Польское высшее учебное заведение «Центрально-Европейский университет» (Украина, Киев), sefinrof@ipnet.ua

Террористические акты в Брюсселе как проявление несовершенства системы европейской безопасности

Целью данной статьи является исследование несовершенства системы европейской безопасности сквозь призму террористических актов в Брюсселе. Во время написания статьи, автором были использованы следующие методы: анализ, синтез, сравнение, индукция, дедукция. Основные полученные выводы состоят в следующем: для реальной борьбы с терроризмом на внутреннем уровне нужна активизация национального потенциала безопасности, а также просмотр законодательства Бельгии относительно борьбы с терроризмом в контексте соотношения нормативно-правового уровня с практическим – имеется в виду большая реализация решений и положений на уровне непосредственной борьбы. Система европейской безопасности требует спешного реформирования и наполнения современными методами, подходами, механизмами, инструментами и средствами эффективного практического противодействия террористической деятельности. Лишь при таких условиях можно будет говорить о высоком уровне защиты Европы от террористических атак.

Ключевые слова: система европейской безопасности, террористические акты, факторы, мероприятия, сотрудничество.

* * *

УДК 323.1

Грабчак К. К.,
головний консультант,
Апарат Верховної Ради України
(Україна, Київ), kyryloman@yahoo.com

ЕТНІЧНІ ЦІННОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИЧНОЇ НАЦІЇ США

Стаття присвячена процесу формування політичної нації США. Становлення політичної нації розглядається крізь призму етнічних цінностей. У статті з'ясовано основні принципи, на яких постала північноамериканська політична нація. Проаналізовано етнічний та расовий склад населення Сполучених Штатів Америки впродовж останніх століть, визначено провідну групу – англо-американську. Досліджено, які цінності цієї групи знайшли відображення у бутті американської політичної нації. Найбільше значення мали такі з них, як англійська мова, англійська правова система і, за деякими виятками, християнська віра у її протестантському вигляді.

Ключові слова: етнос, етнічні цінності, етнічні групи, політична нація, англо-американська група.

Відповідно до засадничого критерію, етнологія знає два основні типи нації – етнічну та політичну. Цього поділу, запровадженого на початку ХХ століття Ф. Майнеке, дотримується більшість сучасних науковців.

Для українського народу, як, зрештою, і для багатьох його східноєвропейських сусідів, в умовах бездержавності і пресингу з боку різних імперій, тривалий час був пріоритетним шлях побудови етнічної нації – йшла боротьба за виживання етносу, проти його асиміляції. Водночас із здобуттям незалежності у порядку денному суспільного і державного буття України постало питання формування політичної нації. Базуючись на спільному громадянстві та демократії, вона здатна об'єднати різні етноси, є менш конфліктною та адекватнішою принципам прав людини та іншим демократичним засадам. У наш час продовжують здійснюватися спроби осмислити явище політичної нації стосовно нашої держави, з'являються наукові статті, розвідки, праці. Серед ґрунтовних видань на цю тему варто відзначити колективну монографію «Українська політична нація: генеза, стан, перспективи», підготовану авторським колективом Національного інституту стратегічних досліджень під редакцією професора В. Крисаченка [5].

Україні, яка порівняно недавно зіштовхнулася з питанням формування політичної нації, безумовно, буде корисним вивчити досвід держав, які вже давно мають сформовані політичні нації. У цьому сенсі цікавим є досвід США. Відповідно, метою дослідження статті є розгляд процесів формування політичної нації Сполучених Штатів Америки. Новизна статті полягає у тому, що становлення політичної нації розглядається крізь призму цінностей етнічних груп, які перебували на теренах цієї держави.

Для подальшого дослідження необхідно визначитись з вихідними поняттями, що будуть використовуватись у статті. Ними будуть «цінність», «етнос» («етнічна група»), «етнічні цінності».

Якщо почати наш аналіз із основ, тоді слід звернутися до загальної категорії «цінність». Найґрунтовніше вона є опрацьованою у філософії, де виникла окрема галузь для дослідження цінностей – аксіологія. Питання цінностей піднімалося ще Сократом, пізніше знаходило своє відображення у працях таких видатних філософів, як Ф. Брентано, М. Вебер, В. Віндельбанд, Н. Гартман, Р. Декарт, Е. Дюркгайм, І. Кант, Р. Лотце, Ф. Ніцше, Г. Ріккерт, М. Шелер та інших. Під об'єктивістським кутом зору під «цінністю» розуміють «феномен, який об'єктивно, за своєю природою є благом для людини, спрямованим на утвердженні її в бутті, реалізації її творчих можливостей» [9, с. 332]. Суб'єктивістська концепція наголошує, що «цінність – значимість, яку люди надають речам, явищам і яка складає основу ставлення до них (вибору, надання переваги тощо)» [9, с. 591].

У «Малій енциклопедії етнодержавознавства» І. Кресіна та В. Панібудьласка визначають етнос як «сталий колектив людей, який склався у результаті природного розвитку на основі специфічних стереотипів свідомості та поведінки» [6, с. 69].

Ю. Бромлей розглядає етнос як «таку, що історично склалась на визначеній території, стійку міжпоколінну сукупність людей, що володіють не лише загальними рисами, але й відносно стабільними особливостями культури (включаючи мову) і психіки, а також усвідомленням своєї єдності та відміни від усіх інших схожих утворень (самосвідомістю), фіксованим у самоназві (етнонімі)» [2, с. 57–58].

Найбільш масштабний варіант запропонований відомим англійським вченим Е. Смітом спільно з Д. Гатчинсоном. На їхню думку, етносом є така спільнота, якій

притаманні наступні ознаки: власне ім'я, міф про спільне походження, спільна історична пам'ять, елементи спільної культури, прив'язаність до батьківщини, усвідомлення своєї єдності [3].

Визначення «етнічні цінності» зустрічається у науковій літературі набагато рідше, ніж два попередні. О. Картунов у колективній монографії «Основи етнодержавознавства» дає наступну дефініцію: «етнічні цінності – це споконвічні матеріальні і духовні цінності, створені і нагромаджені етносом та/чи етнічною групою (етнічністю) протягом всього свого існування, котрі передаються від покоління до покоління. Це власна етнічна територія (реальна чи уявна), власна держава (держави) та/чи державне (державні) утворення, власна економічна та екологічна ситуація, власний генофонд, власний спосіб життя, власні мова, культура, звичаї і традиції, власна історична пам'ять, власні міфи і легенди, власні етнічні самосвідомість, психологія і характер, власна самоназва (хоча є надані чи забрані сусідами), власні аура і пасіонарність тощо» [8, с. 68]. О. Бурсевич визначає етнічні цінності як «об'єкти, дії, явища, які відображають культуру етносу у духовній та матеріальній формі, створюються та споживаються ним у процесі історичного розвитку» [1, с. 6].

В українському державному мисленні усталилася думка, що етнічна складова практично ніяк не впливає на формування держави і політичної нації у США. Наприклад, В. Чорновіл у своїх редакторських статтях писав, що існує космополітична («американська») концепція, яка «фіксує створення держави різноетнічним конгломератом людей, що поселилися на певній території» [10, с. 203]. Серед науковців також наголошується на «розчненості» етносів у США і нерепрезентативності їх у політичному сенсі. Зокрема, М. Степико зазначає, що у таких країнах, як США, «суспільство є багатоетнічним, але таким, в якому кожний народ–етнос добровільно й свідомо «розчинився» в масі народу–населення, виявляючи себе лише інколи і лише в культурологічному, а не в політичному сенсі» [5, с. 25].

Тим не менше, враховуючи різноманітний і строкатий склад етнічних груп у США, нас цікавить, чи впливали такі важливі елементи суспільного буття етносів, як цінності, на формування північноамериканської політичної нації і якою мірою.

Формування політичної нації у США відзначалось своїми специфічними особливостями. Зокрема, основним рушієм такого формування став масовий рух європейських переселенців на нові, північноамериканські землі, які вони почали освоювати.

Французький історик П. Нора так схарактеризував засади створення тамтешньої нової спільноти: «Сполучені Штати, як усі держави або колонії з недавнім європейським заселенням, ідеологічно об'єднувались навколо моделі, встановленої першими прибульцями. Модель – універсальність та релігійна, заснована на рівності, щасті та свободі» [7, с. 207]. Проте, ця модель та її втілення у реальність мали й інші виміри, не тільки позитивні.

В. Крисаченко вирізняє такі великі групи, з яких формувалась американська політична нація: європейські переселенці, місцеве індіанське населення та примусово завезений чорношкірий африканський люд [5, с. 79]. Що прикметно, вказані групи знаходились у абсолютно різному становищі, тим паче з точки зору концептів рівності й свободи, адже «європейські колоністи почали будувати на Північно–американському континенті нову

політичну націю із себе самих для себе самих, поставивши поза законом місцеву людність і завезених з Африканського континенту для рабської праці негрів [5, с. 80]. Індіанські племена та афроамериканці лише через декілька століть набули формально рівних з першою групою прав.

Варто поглянути, з кого ж складалась та європейська міграція, яка визначила на довгі роки етнополітичне обличчя Сполучених Штатів. Більшість нових поселенців, що прибули до Америки в XVII ст., виявились англійцями, але траплялись і голландці, шведи, та німці у середньому регіоні, трохи французьких гугенотів у Південній Кароліні, а подекуди й раби з Америки – первісно на півдні – та іспанці, італійці й португальці, розсіпані по всіх колоніях [4, с. 30]. Вже у 1664 році 5 тисяч голландських колоністів оточувало понад 150 тисяч англійських. На 1790 рік населення європейського походження на теренах США відповідно до національних витоків розподілялось так: англійці і валлійці – 67,5%, ірландці – 9,4%, шотландці – 8%, німці – 7,9%, данці – 3,3%, французи – 2,4%, інші – 1,5% [5, с. 79]. З собою мігранти несли свої етнічні цінності, такі, як мови, спосіб життя, традиції, самосвідомість, характер тощо. Для прибулих груп така цінність, як американська територія, була відсутньою серед етнічних, зате стала національно-політичною. Питання кордону (фронтиру) і його пересування на Захід, заселення усе дальших територій, стало однією з провідних ідей американської внутрішньої політики на довгі роки.

Каркас політичної нації США фактично формувався ще до моменту постання державності. Враховуючи, що спочатку більша частина північноамериканських земель були англійськими колоніями, найбільш чисельною та домінуючою групою тривалий час були англійські переселенці. У загальне соціальне буття північноамериканських колоній увійшли такі їхні етнічні цінності, як англійська мова, традиції політичного життя та правового ладу. Громадська самоорганізація колоній («Мейфлаверська» угода про громадянське суспільство, розширення повноважень законодавчих зборів колоній) як розвиток громадських британських традицій, знаходилась на високому рівні ще до моменту проголошення незалежності США.

Проголошення незалежності від колишньої метрополії у 1776 році чітко зафіксувало стан речей у новій державі і у політичній нації. Коли постало питання державної мови, то вибір учасниками Континентального конгресу у Філадельфії було зроблено на користь англійської. Кредо рівності, щастя та свободи, що були у згадуваній вище моделі перших переселенців, знайшли своє втілення у положеннях Декларації незалежності [13, с. 35]. Ці положення зазнали на собі вагомий вплив британських суспільних традицій вільного громадського життя. У Конституції Сполучених Штатів 1787 року була окреслена формула політичної нації – «Ми, народ Сполучених штатів» [13, с. 1]. Конституція не одразу була ратифікована – багатою представників штатів непокоїло, що вона не зможе належним чином захистити особисті права і свободи [4, с. 94]. Тут, на нашу думку, проявився вплив таких англійських цінностей, як англо-саксонські правові звичаї, зокрема такі, як право на мирні збори, недопущення безпідставного кримінального переслідування особи, право на справедливий судовий розгляд. Вимоги щодо внесення поправок на захист прав особи виявились однотайними, і Конгрес у прийняв

12 таких поправок. У грудні 1791 року десять з них ратифікувала належна кількість штатів. Ці поправки, відомі під назвою Біль про права, доповнили текст Конституції [4, с. 94]. З часу його прийняття до Конституції додано лише 17 поправок, більшість з них, так само, як і Біль про права, розширювали права і свободи людини. З конституційного боку, такий критерій політичної нації, як демократія, виявився представленим належним чином.

Слід зазначити, що на початку формування американської політичної нації склалася і ієрархія етнічних груп, на чолі якої були англійці. Інші, менші групи, які були переважно із північно-західної Європи і включали шотландців, уельсців, шотландців, ірландців, скандинавські етноси, також німецьких протестантів – усі були культурно і расово близькими до стрижневої групи, і як результат, відносно швидко були нею абсорбовані. На дні етнічної ієрархії знаходились чорношкірі та американські індіанці, а на південному Заході – мексиканці [11, с. 147]. Група – ядро політичної нації на основі англійської етнічної групи отримала загальну назву WASP (The White Anglo-Saxon Protestant, тобто білі протестанти англо-саксонського походження), або англо-американська група (Anglo-American group). Культурні цінності цієї групи отримали широке розповсюдження у публічній політиці, освіті, праві та релігії. Домінуюча позиція таких етнічних цінностей, як англійська мова, англійська правова система і, за деякими винятками, християнська віра у її протестантському вигляді, ніколи серйозно не змінювалась у суспільному бутті США [11, с. 148].

Український вчений М. Степико, посилаючись на дані Н. Смельзера зазначає, що у країні в 1982 році найчисельнішою групою (51,5 млн. осіб) були нащадки німців. Знаючи, хто вони за походженням, нащадки вихідців з Німеччини не відокремлюють себе від решти американців [5, с. 27]. На нашу думку, це як раз свідчить про досить вагомий абсорбацію нащадків німців представниками стрижневої групи – нащадками англійців. Не слід також, ми вважаємо, скидати з вагів високий рівень змішаних шлюбів представників доволі близьких за культурами етнічних груп усередині мега-групи WASP. Грунтуючись на зазначених вище даних щодо етнічних німців у США, М. Степико припускає, що «американська нація є результатом культурного компромісу між німцями, англійцями, ірландцями та шотландцями. Всім іншим, хто прибував до США, доводилося пристосовуватися до цієї етнічної реальності. Наслідок цього культурного компромісу деякі дослідники називають домінуючою коаліцією» [5, с. 28]. Отже, представники англійського етносу заклали основу і етнополітичного ядра американської політичної нації.

Базуючись на домінуванні англо-протестантів на початку XX у суспільній думці була висунута ідея «плавильного казана» (melting pot). Відповідно до неї, різноманітні етнічні культури мали «переплавитись» у гібридне утворення – єдину американську культуру. Ця ідея виявилась нездійсненою, оскільки не знаходила місця для небілих (nonwhites) расових груп, а також тому, що навіть решта європейських мігрантів не була повністю просякнута цінностями англо-протестантської групи. Іншою етнополітичною ідеєю був культурний плюралізм (cultural pluralism), де етнічні спільноти та їх культури були толеровані та захищені системою політичної рівності [11, с. 149]. Проте, попри декларації рівності

прав людини, а також скасування рабства і надання рівних виборчих прав незалежно від расової приналежності (відповідно, 13 і 15 поправки до Конституції), виборення чорношкірими американцями більших прав впродовж 1860–х – 1960–х років, етнополітична ситуація у Сполучених Штатах є далекою від фактичної рівності.

Наразі американська етнічна ієрархія, відповідно до аналізу науковця М. Марджера, виглядає наступним чином: вище місце займають білі протестанти різноманітного етнічного походження, посередині – білі католики різного етнічного походження та більшість представників азійської раси, унизу розташовуються чорношкірі, іспано–американці, американські індіанці і небагато представників азійської раси [11, с. 151].

Інший бік справи полягає у тому, що попри певну напругу між різними етнічними групами, загальний рівень консолідації політичної нації є досить високим. Зокрема, останній великий внутрішній конфлікт – громадянська війна між Північчю і Півднем, закінчився у 1865 році, а кількість осіб різноманітного етнічного походження, бажаних потрапити до США на проживання (і, усвідомлюючи, бодай у загальних рисах, що їм доведеться мешкати у іншому етнічному та расовому середовищі) залишається стабільно високим.

Поглянемо на сучасний расовий та етнічний склад США. Станом на 2000 рік за результатами перепису 70% мешканців Сполучених Штатів склали білі неіспанокультурні мешканці, 13% – іспанокультурні, 12% – афро–американці, 4% – азіати та інші, 1% – американські індіанці [12, с. 6]. Отже наразі зберігається домінуюча роль етнічних цінностей групи WASP або англо–американської групи. За прогнозами американських фахівців, у 2050 році пропорційний склад мешканців США може бути таким: 53% – білі неіспанокультурні (White non-Hispanic), 24% – іспанокультурні, 13% – афро–американці, 10% – азіати та інші [12, с. 6]. Таким чином, помітно, що для американської політичної нації у недалекому майбутньому постануть нові виклики, пов'язані зі зміною етнічного та расового складу населення, насамперед, з боку іспанокультурних етнічних груп, з їхніми цінностями.

Важливим чинником формування американської політичної нації була і залишається імміграція. Лише протягом перших п'ятнадцяти років ХХ століття до США прибуло понад 13 млн. осіб. Спочатку американці розглядали пізніших іммігрантів як джерело дешевої робочої сили. Однак нестримний іммігрантський наплив викликав занепокоєння у деяких американців, які боялися, що це загрожуватиме їхній культурі. Це знайшло, починаючи з 1920 року, втілення у політиці офіційних обмежень у цій сфері [4, с. 218].

Таким чином, ми робимо висновок, що політична нація у США спирається на основи, закладені на початку незалежності цієї держави. Помітну роль у внутрішньому житті США та бутті політичної нації продовжують зберігати цінності англо–американської етнічної групи.

Список використаних джерел

1. Борусевич О. А. Міжпоколінна трансформація етнічних цінностей (на прикладі українського етносу України). – К., 1999. – 64 с.
2. Бромлей Ю. В. Очерки теории этноса. – М.: Наука, 1983. – 412 с.
3. Гатчинсон Д., Сміт Е. Що таке етнічність // Націоналізм. Антологія. – К.: Смолоскип, 2000. – С.468.
4. Історія Сполучених Штатів / Голов. ред. Г. Синкотта. – К.: Інформаційне агентство Сполучених Штатів, 2002. – 406 с.

5. Крисаченко В. С., Степико М. Т., Власюк О. С. та ін. Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В. С. Крисаченка. – К.: НІСД, 2003. – 632 с.

6. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корещького; відп. ред. Ю. І. Римаренко. – К.: Довіра: Генеза, 1996. – 942 с.

7. Нора П'єр. Теперішнє, нація, пам'ять / Пер. із фр. А. Рєпі. – К.: КЛІО, 2014. – 272 с.

8. Основи етнодержавознавства. Підручник / За ред. Ю. І. Римаренка. – К.: Либідь, 1997. – 656 с.

9. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2005. – 592 с.

10. Чорновіл В. Пульс української незалежності: Колонка редактора. – К.: Либідь, 2000. – 624 с.

11. Marger M. Race and Ethnic Relations: American and Global Perspectives. – 5th ed. – Belmont: Wadsworth / Thomson Learning, 2000. – 624 p.

12. Schaefer R. Racial and Ethnic Groups. – 9th ed. – New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2004. – 523 p.

13. The Constitution of the United States with Index and the Declaration of Independence. – Washington: Government Printing Office, 2000. – 46 p.

References

1. Borusevich O. A. Mizhpokolinna transformatsiya etnichnykh tsinnostey (na prykladi ukrainskoho etnosu). – K., 1999. – 64 s.

2. Bromley Yu. Ocherki teorii etnosa. – M.: Nauka, 1983. – 412 s.

3. Hutchinson D., Smith A. Scho take etnichnist' // Nationalism. Anthology. – K.: Smoloskyp, 2000. – S.468.

4. Istoriya Spoluchenykh Shtativ / Golov. red. G. Sinkotta. – K.: Informatsiyne agenstvo Spoluchenykh Shtativ, 2002. – 624 s.

5. Kryshchenko V. S., Stepiko M. T., Vlasjuk O. S. Ukrains'ka politychna natsiya: genesa, stan, perspektyvy / Za red. V. S. Kryshchenka. – K.: NISD, 2003. – 632 s.

6. Mala encyclopediya etnoderzhavoznavstva / NAN Ukrainy. In-t derzhavy i prava im. V. M. Koreckogo; Vidp. redactor Yu. I. Rymarenko. – K.: Dovira: Geneza, 1996. – 942 s.

7. Nora P'єr. Teperishnie, natsiya, pam'yat' / Perekl. z. fr. A. Riepy. – K.: KLIIO, 2014. – 272 s.

8. Osnovy etnoderzhavoznavstva. Pidruchnyk / Za red. Yu. Rymarenka. – K.: Lybid', 1997. – 656 s.

9. Prichepiy Ye., Cherniy A. M., Chekal' L. A. Filosofiya: Pidruchnyk dlya studentiv vyschykh navchal'nykh zakladiv. – K.: Akademvydav, 2005. – 592 s.

10. Chornovil V. Pul's Ukrain's'koi nezalezhnosti: Kolonka redaktora. – K.: Lybid', 2000. – 624 s.

11. Marger M. Race and Ethnic Relations: American and Global Perspectives. – 5th ed. – Belmont: Wadsworth / Thomson Learning, 2000. – 624 p.

12. Schaefer R. Racial and Ethnic Groups. – 9th ed. – New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2004. – 523 p.

13. The Constitution of the United States with Index and the Declaration of Independence. – Washington: Government Printing Office, 2000. – 46 p.

Hrabchak K. K., head advisor, Secretariat in Parliament of Ukraine (Ukraine, Kyiv), kyryloman@yahoo.com

Ethnic values in the formation USA political nation

The article is devoted to the process of formation USA political nation. The becoming of political nation in the USA is considered through ethnic values. The article considers basic principles which North-American political nation was founded. Also the article analyzes ethnic and racial composition of residents in the United States of America during the last ages, determines dominant group – WASP or Anglo-American group. Investigated, which values of this group found a reflection in existence of USA political nation. Such values had a most rank, as the English language, the English legal system, and, with few exceptions, the Christian faith (Protestant confession).

Keywords: *ethnos, ethnic values, political nation, ethnic groups, Anglo-American group.*

Грбчак К. К., главный консультант, Аппарат Верховной Рады Украины (Украина, Киев), kyryloman@yahoo.com

Этнические ценности в формировании политической нации США

Статья посвящена процессу формирования политической нации США. Становление политической нации рассматривается сквозь призму этнических ценностей. Объяснены основные принципы, на которых выросла североамериканская политическая нация. Проанализировано этнический

и расовый состав населения США на протяжении последних столетий, определена главенствующая группа – англо-американская. Исследовано, какие ценности этой группы нашли отражение в бытии американской политической нации. Наибольшее значение имели такие из них, как английский язык, английская правовая система, и, за некоторыми исключениями, христианская вера в ее протестантском виде.

Ключевые слова: этнос, этнические ценности, этнические группы, политическая нация, англо-американская группа.

* * *

УДК 327.81(671.1+73)

Jabea Eluke E.,
PhD Student in the Department of International
Relations, Oles Honchar Dnepropetrovsk
National University (Ukraine Dnepropetrovsk),
emmanueljabs@hotmail.com

CAMEROON IN THE US FOREIGN POLICY TOWARDS THE GULF OF GUINEA

This article considered the resource potential of the Gulf of Guinea and in accordance with that, determined the specificity of the political, economic interests and security policy of the US in the Gulf of Guinea. It also analyzed the value of development in the relations of the US and Cameroon for the implementation of US foreign policy in the Gulf of Guinea. It characterized the place of Cameroon in the US energy policy in the Gulf of Guinea. It studied the United States and Cameroon economic cooperation in the use of natural resources of the Gulf of Guinea and the impact of this cooperation on the overall development of Central Africa. The paper also studied the attention to security issues faced by Cameroon and the United States demonstrated interest in solving these problems in order to preserve important foreign partnership. The article equally illuminated the relations of Cameroon in the United States foreign policy in the Gulf of Guinea and striving to transform Cameroon into a leading US partner in Central Africa.

Keywords: United States, Cameroon, the Gulf of Guinea, foreign policy, oil, security.

(стаття друкується мовою оригіналу)

The Gulf of Guinea region encompasses a dozen African nations. The Gulf of Guinea (GG), is a large area encompassing 23 countries including: Angola, Benin, Burkina Faso, Cameroon, Cape Verde, Central African Republic, Chad, Congo, Cote d'Ivoire, Democratic Republic of Congo (RDC), Equatorial Guinea, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea Bissau, Liberia, Mali, Niger, Nigeria, Sao Tome and Principe, Senegal, Sierra Leone, and Togo [7]. The 8,200 km of the Gulf of Guinea is in majority plane level with high ground culminating in Mount Cameroon (4,095 m). The high ground constitutes a line of separation between the coastal and interior plane. The northern section of the Gulf of Guinea is composed of semi-arid terrain (sahel), a transitional zone between the Sahara desert and the savannahs. Equatorial forest forms a third belt between the savannah and the coast. The Gulf of Guinea sub-region has large deposits of hydrocarbons and other natural resources [7].

Cameroon occupies a central position in Central Africa in particular and Africa in general. Located at the crossroad between West, North, East and Southern Africa, it offers several geostrategic and geopolitical advantages as it is also located in the Gulf of Guinea. It is for this reason that the US-Africa website says that «Cameroon lies at the intersection of West Africa and Central Africa» [10]. As a general information site linking Africa and the US, and generally visited by Americans, this description of Cameroon has a strong bearing upon the role Cameroon plays and can play in Africa – US relations especially in the Gulf of Guinea. Within the Central African Economic and Monetary Union (CEMAC), Cameroon stands as the 'natural and legitimate leader' [1, p. 5]. As the only country bordering the other states of the sub-regional community, Cameroon plays a major role in the political and

economic affairs of Central Africa in general and the Gulf of Guinea in particular. Developing relations with Cameroon as a model and a gateway into that vast region became paradigmatic to the US. The importance of the Gulf of Guinea and its opening to the large Atlantic Ocean, as we will see, particularly explains this new posture. The riches of the Gulf of Guinea in terms of natural resources and strategic position makes the area one of the busiest and most coveted in the world, such that building strategic alliances and securing it has several pay-offs, the main reason for US interest in Cameroon.

Literature review. Many Authors have wrote about the Gulf of Guinea and the US interest in the region. For example, the scholar A. Awoumou, C.D.G., in his book, discussed the energy security interest of the US in the region and the importance of the region to China, Britain, France and other countries [1]. Also, Dr D. Fikreyesus in his book, he explained that the US foreign policy towards Africa is shaped by the energy resources in the continent. He explained that the US favors countries with huge amount of energy resources more than those with limited amount of energy resources [8]. Equally, the Center of Energy Economics in one of its publications; «The Case Study of the Chad-Cameroon Pipeline Project» analyzes the economic, political and social importance of the Chad-Cameroon pipeline to Cameroon, the Gulf of Guinea and the US [4]. In addition to the above, the Congress Report June 14, 2012 Document was also very helpful in understanding the US foreign policy towards the Gulf of Guinea as the document explained some of the main US national interests in the Gulf of Guinea and the Central African region [5].

The purpose of the research. The main objective of the article is to critically analyze the place of Cameroon in the US foreign policy towards the Gulf of Guinea.

The main material. In its political history, the Gulf of Guinea has been a playground for various interests. This mineral-rich sub-region of Africa doubles as a potential huge market by reason of its population. The active, economic, diplomatic and military competition amongst the great powers (the United States, Europe, China, Japan, India, Russia, etc.) centers not only on securing access to the region's natural resources but also its burgeoning expansive market. Put in context, the strategic importance of the Gulf of Guinea is particularly due to the global dynamics. Intensifying global competition for increasingly scarce energy resources is thrusting previously marginalized nations in the area into geo-strategic prominence. As demands grow in both developed and emerging economies, escalating instability in the traditional oil and gas supplier nations (for example, the Middle East, Venezuela and Russia) is causing consumer nations to search for new, more reliable sources of energy. The role of the United States in the Gulf of Guinea is increasing. Since the end of the Cold War and particularly after the tragic events of September 11, 2001, there has been a resurgence of the US strategic interest in the sub-region. This trend is driven by oil imports, investments and military cooperation.

The United States oil diplomacy in the Gulf of Guinea was ushered in by the visit of former US Secretary of State, Colin Powell, to Angola and Gabon in September 2002 [2]. Not long after C. Powell's visit, President Bush met with leaders of oil producing countries in the region [2]. These moves coincided with expert projections of an increase in global energy reserves, especially from deep water explorations in the Gulf of Guinea. The Gulf of Guinea region provided 25% of US oil imports in 2015 The indication is that the Gulf of Guinea will provide 40%